

Kerrys skadliga ekonomiska program

Inför det amerikanska presidentvalet har nu båda partierna haft sina konvent och presenterat program för framtiden. Därmed går valkampanjen in i det skede som pågår till de stora tv-debatterna. Sedan är det spurt fram till mål den 2 november.

Debatten har hittills pendlat mellan två huvudämnen; den utrikespolitiska delen med kampen mot terrorismen och den inrikespolitiska med ekonomin och jobben. Över allt detta svävar bedömningen av de två kandidaternas personliga lämplighet att leda landet.

Stora delar av den utrikespolitiska debatten rapporteras det flitigt om i europeiska och svenska medier. Den ekonomiska delen är mest synlig i USA. Detta kan anses naturligt eftersom de inrikespolitiska frågorna mest berör amerikanerna själva och deras vardag.

Innan George W Bush tillträdde började lågkonjunkturen. Den förstärktes av att IT-bubblan sprack och de ekonomiska effekterna av terrordåden den 11 september. Det ambitiösa ekonomiska reformprogrammet kom därför att behöva genomföras i en ekonomi i utförsbacke.

Skatterna har sänkts för alla i flera steg; totalt sett den största skattesänkningen på en generation. Även företagsamheten har fått lägre skatter. Det lättar bördan på de produktiva krafterna och höjer tillväxten. Bush har även tydligt försvarat frihandel och öppenhet, men gjort avsteg från principen, såsom med tullarna på stål. En klar nackdel är att han har tillåtit budgetunderskottet att växa kraftigt.

I ”Agenda for America”, som presenterades på det Republikanska konventet, presenteras idéer för nästa mandatperiod. Privat ägande ska främjas, skatterna ska förbli låga, budgetunderskottet ska minska och delar av pensionerna ska privatiseras. Framför allt står Bush tydligt upp för frihandel, trots ett opinionsklimat som drar i motsatt riktning.

Vi vet således en del av vad Bush har gjort och vad han avser göra om han får chansen. Men vad vill Demokraterna med John Kerry som kandidat, tillsammans med John Edwards? Under våren tävlade de om att utlova hinder för handel och mängder av nya skattefinansierade subventioner och bidrag.

Nu har detta mildrats, i takt med att de vill fånga marginalväljarna i mitten. En närmare läsning av det officiella ekonomiska program som Kerry-Edwards går till val på, ”Our plan for America”, är dock fortfarande oroväckande. Borta är Bill Clintons marknadsliberalism med fri handel och begränsad statsmakt.

Tillverkningsföretag ska subventioneras så att de avstår från att flytta ut arbeten. Det är ett avsteg från den amerikanska modellen och ett närmande till en europeisk modell av subventioner av föråldrad industri. Svensk historia innehåller exempel på sådant slöseri med subventioner till varvs- och textilindustri. Näringslivets förnyelse bromsas.

Kerry-Edwards utlovar en översyn av samtliga handelsavtal USA har ingått, inom 120 dagar efter maktövertagandet. Avtal ska omförhandlas bland annat för att ta hänsyn till arbetsvillkor och skapa ”rättvis” handel. Det skulle betyda mindre världshandel, mindre investeringar i fattiga länder, risker för det framgångsrika NAFTA och ytterligare skydd för äldre amerikansk industri.

Vidare utlovar Kerry-Edwards att USA ska göras oberoende från utländsk energi. Förutom ytterligare protektionism – och för världens främsta energikonsument orealism – visar det bristande insikt i värdet av specialisering på den globala marknaden.

Kerry-Edwards avser också höja minimilönen. Den främsta effekten av detta är att de som idag arbetar för löner under den nya nivån inte får arbete i framtiden; motsatsen till Clintons ”från bidrag till arbete”. Slutligen föreslås även höjda skatter och bredband till alla. Det sistnämnda ett statligt projekt som vi svenskar kan ge goda råd om att avstå från. Tekniken sprang ifrån det statliga programmet innan det var klart; marknaden bör sköta bredbanden.

I sitt tal på demokraternas konvent motsatte sig Kerry också varje tänkbar sänkning av bidrag och varje privatisering av pensionerna. Detta trots vikten av lönsamhet för arbete och trots att demografin sätter pensionerna under betydande tryck.

Efter Republikanernas konvent leder Bush med runt tio procentenheter, enligt olika opinionsmätningar. Än är det långt kvar och mycket kan hända, men skulle det bli valresultat så vore det en jordskredsseger för Bush. För den som önskar en stark amerikansk ekonomi som drar världsekonomin och förblir ett dynamiskt föredöme vore det bättre om Bushs ekonomiska program blev verklighet.

Johnny Munkhammar

johnny@munkhammar.org, redaktör för www.amerikabrev.nu